

Valsts prezidenta Egila Levita uzruna 26. EUROfusion Ģenerālās asamblejas sanāksmē

Publicēts: 18.07.2019.

[Egils Levits](#)

Godātie EUROfusion Ģenerālās asamblejas locekļi!

Godātie Eiropas Komisijas pārstāvji!

Godātie pētnieki, dāmas un kungi!

Es priecājos jūs šodien sveikt 26. EUROfusion Ģenerālās asamblejas sanāksmē! Pirmo reizi tā notiek Latvijā, un es lepojos ar Latvijas ieguldījumu šīs programmas īstenošanā.

Uzsākot pildīt Valsts prezidenta pienākumus, esmu nolēmis darīt visu iespējamo, lai palīdzētu mūsu valstij atrast savu ceļu globalizācijas procesos, kas ir dažādu izaicinājumu pilni. Mums ir darīšana ar pasauli, kas ir norūpējusies par ilgtspējīgu attīstību, kur cilvēki nākotnē saskarsies ar daudzu profesiju izzušanu tehnoloģiju attīstības dēļ, kurā ārkārtīgi liela ietekme ir mākslīgajam intelektam un viediem risinājumiem.

Šiem viediem risinājumiem, tostarp pārejai uz 5. paaudzes mobilajiem sakariem (5G), būs vajadzīgs arvien vairāk enerģijas, bet pasaules resursi ir ierobežoti un fosilās enerģijas rezerves arvien vairāk saruks.

Ir skaidrs, ka jebkurai valstij galvenie risināmie jautājumi būs cilvēkresursi un jauni enerģijas risinājumi.

Kodolsintēze ir process, kurā darbojas vislielākais kodolenerģijas sintēzes reaktors – Saule, tā ir kodolsintēzes enerģija, kas padara dzīvi uz Zemes iespējamu.

Kodolsintēzes enerģija ir droša, tā atstāj mazu fizisko nospiedumu. Kodolsintēzes reaktoriem ir ievērojami mazāks radioaktīvo materiālu daudzums nekā sadalīšanās reaktoriem, tādējādi ierobežojot vides radioaktīvā piesārņojuma risku. Un kodolsintēzes reaktoru darbība nerada oglekļa dioksīdu vai citu kaitīgu vielu izdalīšanos.

Ir bagātīgs daudzums nepieciešamās degvielas – tritija un deitērija. Kodolsintēzes enerģijas iegūšana var dot cilvēcei neierobežotas enerģijas avotu.

Pašlaik daudzas pasaules valstis, tostarp Eiropas Savienības dalībvalstis, izstrādā kodolsintēzes reaktorus. Tomēr kodolsintēzes reaktori, kas vēl atrodas izpētes fāzē, nenodrošinās pāreju uz enerģiju bez oglekļa dioksīda līdz 2050. gadam - tā potenciāls ir apmierināt nozīmīgu pasaules pieprasījuma daļu pēc enerģijas līdz gadsimta beigām.

Mūsu kopīgais mērķis ir atrisināt klimata pārmaiņu jautājumus un nodrošināt drošu un ilgtspējīgu cilvēces pastāvēšanu uz Zemeslodes. Gadu desmitiem Latvijas zinātnieki ir motivēti ieguldīt savu laiku, zināšanas un citus resursus šā uzdevuma izpildē.

EUROfusion programmā mūsu komandas no Cietvielu fizikas institūta, Ķīmiskās fizikas institūta un Latvijas Universitātes Fizikas institūta izstrādās progresīvus, strukturālus un diagnostiskus materiālus pielietošanai kodolsintēzē. Mēs jutamiem pagodināti ik dienas sadarboties ar dažiem no vislabākajiem institūtiem kodolsintēzes jomā Eiropā, piemēram, Karlsrūes Tehnoloģiju institūtu (Vācija), CEIT-IK4 (Spānija), Itālijas Nacionālo jauno tehnoloģiju, enerģētikas un ilgtspējīgas ekonomiskās attīstības aģentūru (Itālija), Kalhema Kodolsintēzes centru (Apvienotā Karaliste), kā arī Maksa-Planka plazmas fizikas institūtu (Vācija). Vēlreiz, godāti klātesošie, sveicu jūs visus šeit Latvijā!

Mēs patiesi ticam tam, cik svarīgi ir fundamentālie pētījumi, kas ar laiku attīstās starpdisciplinārās, starpnozaru un pārrobežu inovācijās. Es personīgi uzskatu zinātni par vienu no Latvijas prioritātēm un vēlos, lai šis darbs turpinātos gan šajā projektā, gan arī daudzos citos svarīgos projektos. Tikai kopā mēs varam nodrošināt, ka nākotne mums nesīs ilgtspējīgu un tīru planētu, ko mēs varēsim atstāt mūsu pēcnācējiem.

Es novēlu jums visiem pacietību un panākumus mūsu kopīgajā ceļā uz kodolsintēzes elektrību!

Paldies.

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-26-eurofusion-generalas-asamblejas-sanaksme>